

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede

Historisch Museum Ede

jaargang 20, nr. 1
maart 1992

m. meeuwissen

Bedrijf: Frankeneng 102
Postadres: Amsterdamseweg 66
6712 GK Ede
08380 - 35050

meeuwissen
voor versheid, kwaliteit en service

CHOCOLATERIE

≡ **Le Bâton** ≡
Superieur

HOF VAN GELDERLAND EDE

G.C. Meeuwissen-de Wilde

de lekkerste winkel van Ede

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Autolakken
Draadmateriaal
Gereedschap
Verf
IJzerwaren

* Bezorgen
gratis
Hout Board Triplex
Wandplaten Schroten
Wandweefsel

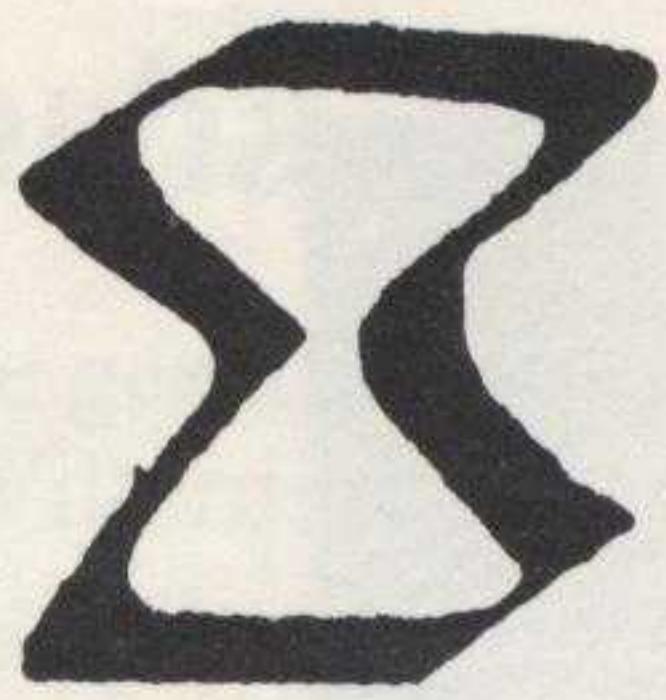
Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65 - 67 - EDE - TEL. 08380 - 11680

** Wij geven u een deskundig advies*

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede

20e jaargang

nr. 1

maart 1992

Van het bestuur

Het verheugt het bestuur van Oud Ede dat het ingaan van de twintigste jaargang van De Zandloper kan worden gemarkeerd door een sterk verbeterde vorm en opzet van het blad. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de huidige redactie al enige tijd had aangedrongen op een nieuwe aanpak, vooral omdat ze meer ruimte wilde hebben voor reeds bestaande en nieuwe rubrieken.

Het bestuur toonde zich gevoelig voor de geuite wensen en heeft samen met de redactie en drukkerij Frouws de lijnen uitgezet voor de thans gekozen opzet. We hopen dat onze leden De Zandloper met nog meer genoegen dan voorheen zullen lezen.

Belangrijk voor onze leden is ook dat de jaarvergadering wordt gehouden op donderdag 23 april 1992. Ver voor die datum gaan de persoonlijke uitnodigingen (met agenda) de deur uit. Het bestuur rekent op een goede belangstelling voor de bijeenkomst. Voor de verdere activiteiten van onze vereniging is van betekenis dat onlangs een werkgroep PR (public relations) kon worden gevormd. We willen meer aan de weg timmeren voor ons museum, maar ook ten behoeve van de werving van leden. Want Oud Ede is wat het ledenbestand aangaat nog lang niet volgroeid.

Van de redactie

Een wat meer "volwassen" Zandloper, dat was inderdaad het doel waarnaar we streefden. We kunnen in deze nieuwe situatie beter met onze eigen bijdragen en die van derden uit de voeten. De redactieleden willen in volgende edities verder aan het blad schaven. De inhoud echter moet mede bepaald worden door de lezerskring. Met andere woorden: we rekenen graag op geschikte bijdragen voor dit blad. Het doet ons veel deugd dat directeur K. Schillemans van Uitgeversmaatschappij Thieme ons toestemming heeft verleend verhalen over Ede uit het Gelders Sagenboek over te nemen. We hebben daar meteen van geprofiteerd.

Verder in deze editie een goede bijdrage over het gemeentearchief van de heer G. Breman, secretaris van de Vereniging Oud Bennekom. Deze vereniging heeft zich onlangs samen met Oud Lunteren en Oud Ede sterk willen maken voor een betere "bezetting" van het archief van de gemeente Ede.

Meldingen uit Historisch Museum Ede

Herinrichting

Tegen Pasen kan de tweede fase van de herinrichting voltooid zijn. Dan hebben we een zaal voor wisselexposities en bovendien is de opstelling van de vaste expositie verder afgemaakt. Voor een deel van het timmer- en schilderwerk moesten we noodgedwongen een beroep doen op vrijwilligers. Deze zijn enthousiast aan het werk geslagen en aan hun inzet is het te danken dat de tweede -fase-uitgaven met enkele duizenden guldens gedrukt konden worden. Erg veel dank!

Personeel

Tijdelijke krachten hebben ons per 1 januari moeten verlaten. In de loop van dit jaar komt er vermoedelijk een oplossing voor het personeelsprobleem. Het gemeentebestuur denkt aan een combinatie van vijftig procent consultant (ook voor andere musea dus) en vijftig procent expliciet leiding in het Historisch Museum Ede. En het bestuur maar duimen... Het wil overigens allerm minst gezegd hebben dat het werk in het museum stukt als gevolg van onvoldoende hulp. Alle werkzaamheden lopen uitstekend dankzij de gemotiveerde vrijwilligers. Ook wat dat betreft: erg veel dank!

Bezoek

Vorig jaar hebben 2800 personen het museum bezocht. Van hen maakten er 331 gebruik van de museumkaart, bijna twaalf procent derhalve.

Vernielingen

De vernielingen aan het exterieur van het museum komen het meest in het weekeinde voor. In december was het helemaal bar, toen is ons een schade van dik tweeduizend gulden berokkend.

Telkens nadat aan de achterzijde van het museum de ruiten waren vernield, moesten er natuurlijk andere komen. Op de foto de heer R.E.J. Blaauw, óók zo iemand die zich zeer verdienstelijk maakt voor Oud Ede, en een medewerker van fa. Jansen v/h De Nooy.

Videofilm

De Edese Smalfilm- en Video-amateurs zijn bezig met de vervaardiging van een videofilm over het gebruik van oude landbouwwerktuigen en het toepassen van vroegere landbouwmethoden.

Aanwinsten

De afgelopen jaren zijn verscheidene voorwerpen aangeboden; ten aanzien van de goederen die konden worden geaccepteerd, geeft het bestuur de garantie dat ze zorgvuldig bewaard worden. Van de aanwinsten noemen we een bakfiets van de PTT, foto's en kleding van mevrouw Heij-Vos, schilderijen, een speculaasrol van de NOBO en een boek met interviews met oudleerlingen van de Cavaljéschool bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de school gemaakt door B. Verduijn.

- * Het dagelijks bestuur van de Vereniging Oud-Ede wordt gevormd door de heer F. van Beek, voorzitter, mevrouw H.A. Blaauw-De Wit, secretaris (Beatrixlaan 14, 6713 PS Ede, tel. 08380-11584) en de heer J.M. v.d. Berg, penningmeester. De contributie bedraagt f 20,— per jaar, te storten op giro 353.42.68 van penningmeester Vereniging Oud-Ede te Ede.
- * Het Historisch Museum Ede, Museumplein 7 te Ede (tel. 08380-19554) is open 's middags van twee tot vijf uur (op zondag tot vier uur), doch op maandagen is het gesloten.
- * De redactie van De Zandloper bestaat uit de heren S.J. Ouwendijk, J.W. Top, Auke Cloo (eindredacteur) en G.W. Onderstal. Kopij te zenden aan het secretariaat van Oud Ede (zie hierboven).
Productie: Drukkerij Frouws te Ede.

Wie veel doet (voor Oud Ede) kan veel verhalen

In de gezellige huiskamer van haar woning aan de Wilterdinkstraat zit ik tegenover een uiterst verdienstelijke activiste van Oud Ede, mevrouw Elly Henriksen. Van haar wilde ik wel wat weten over haar ervaringen bij de vereniging en het museum.

Haar werkzaamheid dateert van '75, toen het museum vanuit de Driehoek werd overgebracht naar het stationsgebouw Ede Centrum. De werkzaamheden in het museum werden gedeels verricht door Beer Jager en zijn vrouw. Mevrouw Hendriksen bood aan wat te helpen bij o.m. de rondleidingen. Ze ging niet in op een vraag van de toenmalige voorzitter van Oud Ede, dr. Van Eck, in het bestuur te komen. Wel nam ze zitting in de museumcommissie. Zo is het begonnen.

"Ik ben een doe-mens", vertelt Elly, "allerlei praktische zaken heb ik aangepakt, van het inrichten van tentoonstellingen tot karweitjes als ramen zemen en gordijnen wassen. In 1980 kwamen veel spullen van mevrouw Geels naar het museum, veel textiel, foto's en voorwerpen. Dat moest allemaal uitgezocht worden. Op advies van de heer Bolwerk is toen in het museum een begin gemaakt met de inventarisatie. Jaap Nijdam nam de bibliotheek voor zijn rekening, Jan Diepeveen en ik deden het overige. Ik richtte mij vooral op textiel, waarbij mijn opleiding als lerares huishoudkunde goed van pas kwam."

Een jaar of wat later kwam mevrouw Hendriksen toch in het bestuur. Met Henk Verhaaff knapte ze toen heel wat werk op, zoals het inrichten van exposities. "Dat gebeurde over het algemeen uit de losse hand. Aanvankelijk moesten we voor een tentoonstelling eerst de vitrines helemaal uitruimen. Later ontdekten we dat onder die vitrines ruimte was voor spullen die even moesten worden opgeborgen. Na de tentoonstelling werkten we in omgekeerde volgorde", verhaalt Elly.

Voor de tentoonstelling putte Oud Ede niet alleen uit eigen voorraad. Er werd ook nogal eens wat in bruikleen ontvangen, zoals het rijwiel van koning Willem I ten behoeve van een fietsententoonstelling. Bij het zoeken naar expositiemateriaal ontstonden leuke maar vooral ook nuttige contacten.

— "Het" vest —

"Het hoogtepunt van mijn museumwerk", aldus Elly Henriksen, "was de verwerving van het mannenvest uit het archief van de Ned. Hervormde Kerk. De heer Bolwerk raadde ons aan het vest eerst te doen onderzoeken door een laboratorium in Amsterdam dat speciaal voor musea werkt. Met het deugdelijk ingepakte kledingstuk toog ik met de trein naar Amsterdam. De deskundigen daar stelden vast dat het vest dateerde uit rond 1750, maar het moest volledig gerestaureerd worden. We kregen het advies hiervoor subsidie aan te vragen bij WVC. Hierdoor kreeg ik contact met o.m. het Kostuummuseum in Den Haag en het Openluchtmuseum in Arnhem. Bij de restauratie van het vest kregen we ook hulp van het Oudheidkundig Contact te Zutphen. Overigens weten we nog steeds niets over de herkomst van het kledingstuk. Dat moet een ander maar eens natrekken". Door het vele werk van vrijwilligers in en voor het museum groeiden die activiteiten uit tot "een stuk van jezelf". Er was bij velen een grote mate van betrokkenheid. Na het vertrek van de heren Nijdam en Diepeveen werd een grote wissel getrokken op vrijwillige krachten onder de bekwame leiding van mevrouw Groen. In deze situatie zijn de verhoudingen naar het idee van Elly Hendriksen een tikkeltje formeler geworden.

— Pleidooi —

De enthousiaste medewerkster/bestuurder houdt graag een pleidooi voor de oprichting van een sociëteit voor oud-Edenaren: "In zo'n soos zou je heel veel informatie over het vroegere Ede kunnen krijgen. Is het niet erg jammer als die informatie met het verdwijnen van de oudere generatie verloren gaat?"

Verder blijkt Elly een voorstandster van meer tentoonstellingen over gerichte onderwerpen; daardoor kun je als museum nog meer aan de weg timmeren. Eind maart stopt ze met haar vrijwilligerswerk voor het museum. Met enige weemoed stellig, maar toch ook weer opgelucht door de wetenschap dat ze meer tijd heeft voor andere liefhebberijen. Haar werk in het museum wordt overgenomen door mevrouw C.H.S. (Corry) Zuidhof-Hermans.

G.W.O.

Het archief van de gemeente

Het archief van de gemeente is de laatste tijd nogal eens in het nieuws geweest. De persberichten waren zorgelijk van toon en kritisch van aard: Wordt het gemeentearchief niet te veel de dupe van bezuiniging en herstructurering? Blijft het archief voldoende toegankelijk voor geïnteresseerden? Hoe zit het met de dienstverlening aan de burgers van Ede (honderdduizend inwoners straks!) als één vaste kracht zich de benen uit het lijf moet lopen om archiefmateriaal uit de kluis naar een veel te kleine "studiezaal" te brengen? Zo kan men gemakkelijk nog wel meer vragen stellen.

Gelukkig is het gemeentebestuur zich van de problemen bewust. We hoeven alleen maar te denken aan de onlangs uitgekomen fraaie nota Kunst & Cultuur en aan de motie die in december tijdens een raadsvergadering werd ingediend. Het college van B en W denkt na over oplossingen. Wij, de direct belangstellenden, moesten de zaak nauwkeurig blijven volgen. Al met al genoeg kommer en kwel, daarom moest me het bovenstaande even van het hart. Maar er zijn ook heel plezierige dingen te melden uit het archief. Eerst even wat termen verduidelijken. Meestal spreken we over het gemeentearchief, maar eigenlijk bedoelen we daarmee de gemeentelijke archiefbewaarplaats. Daar – in de kluis in de kelder van het gemeentehuis – worden de archieven bewaard. Zo'n archief bestaat uit niet meer regelmatig geraadpleegde papieren die

door een gemeentelijke instantie of de politie bewaard dienen te worden. Maar het kunnen ook papieren zijn van heel andere instellingen, die ogenschijnlijk niet veel met het besturen van de gemeente te maken hebben. Wanneer een bedrijf of een vereniging in de maag zat met de administratie die nooit meer werd ingezien en toch waardevol werd gevonden, is die in het verleden wel overgedragen aan de gemeentelijke archiefbewaarplaats.

Overzicht

Hoe krijgt men zicht op hetgeen er in de kluis is? Welnu, er is onlangs een lijst klaargekomen, een overzicht van het materiaal dat in het Edese gemeentearchief (de kluis dus) wordt bewaard. Ik wil proberen de lezer daar een indruk van te geven. Het grootst in omvang is het archief van het plaatselijk bestuur. De vroegere jonkers van het Ambt Ede en hun opvolgers, de bestuurders van deze gemeente, hadden het nodige aan paperassen te bewaren: ruim tweehonderd strekkende meter archiefdoos, om de gedachte te bepalen. Een groot gedeelte hiervan is omschreven in een zogenaamde inventaris, die in de studiezaal kan worden geraadpleegd, zodat doelgericht kan worden gezocht.

Dan bewaart de gemeente het archief van allerlei andere plaatselijke instellingen met een speciale taak. Hierbij valt te denken aan het bevolkingsregister en de acten van de burgerlijke stand.

HAAGSCHE TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ.

AANSTELLING.

De HAAGSCHE TRAMWEG-MAATSCHAPPIJ heeft aangesteld in vasten dienst

A TH J v.d.BEEK

6

tot Conductor

tegen de volgende vergoeding, waaronder NIET begrepen zijn de toelagen voor

Documenten als dit uit 1992 zijn waard-goed op te bergen voor het nageslacht (let op het weekloon van de conducteur ad. 32,50 en met een jaarlijkse verhoging van twee kwartjes per week

Degenen die met voorouderonderzoek bezig zijn, kennen die wel. Maar er zijn veel meer van die plaatselijke instellingen. Om er een paar uit te lichten: het archiefje van de commissie voor hulpverlening aan de noodlijdenden van de watersnoodramp in het midden van de vorige eeuw (slechts 12 cm groot maar wat zou er in staan?). En: de kadastrale leggers om aan de weet te komen of overgrootvader inderdaad zoveel grond bezat als altijd wordt beweerd.

Saaie dozen

De derde grote groep vormen de archieven van niet-overheidsinstellingen. Hieronder vallen bv. de archieven van een aantal woningbouwverenigingen in de gemeente Ede, van een paar politieke partijen en geloofsgemeenschappen, van Kernhem, het Lunters Bosbad en van de oudercommissie van de Berchymsschool in Bennekom. Ook families en personen hebben hun archief gedeponereerd in het gemeentearchief. In totaal liggen in de kluis bijna vierhonderd meter saaie, grauw gekleurde dozen te wachten op mensen die er eens een blik in willen werpen.

Honderden dozen van pandora vol verrassingen en mogelijk ook teleurstellingen. Ik heb geprobeerd duidelijk te maken dat het de moeite waard is eens in zo'n doos te duiken. Daarbij even een waarschuwing. Het is niet zo dat bij het openen van een doos alle vragen – hoe nauwkeurig ook geformuleerd – automatisch worden beantwoord.

Spannend

De inhoud moet men zelf uitleggen en dat is niet altijd eenvoudig. Samenwerken met anderen kan heel verhelderend werken en is nog gezellig en spannend ook. Samen met andere leden van de vereniging een onderwerp uit de plaatselijke geschiedenis bepalen, besnuffelen en uitpuzzelen, dat moet toch iets zijn wat leden van een oudheidkundige vereniging aanspreekt. Daarover zou men eens contact met elkaar kunnen opnemen. De lijst waar ik het daarstraks over had, is voor efficiënt zoeken een nuttig en misschien wel onmisbaar instrument.

Ik wens een ieder een spannende en rijke zoektocht toe. Wie wat bewaart die heeft wat, maar wie het goed bewaart en er nog eens naar omkijkt, die heeft nog veel meer.

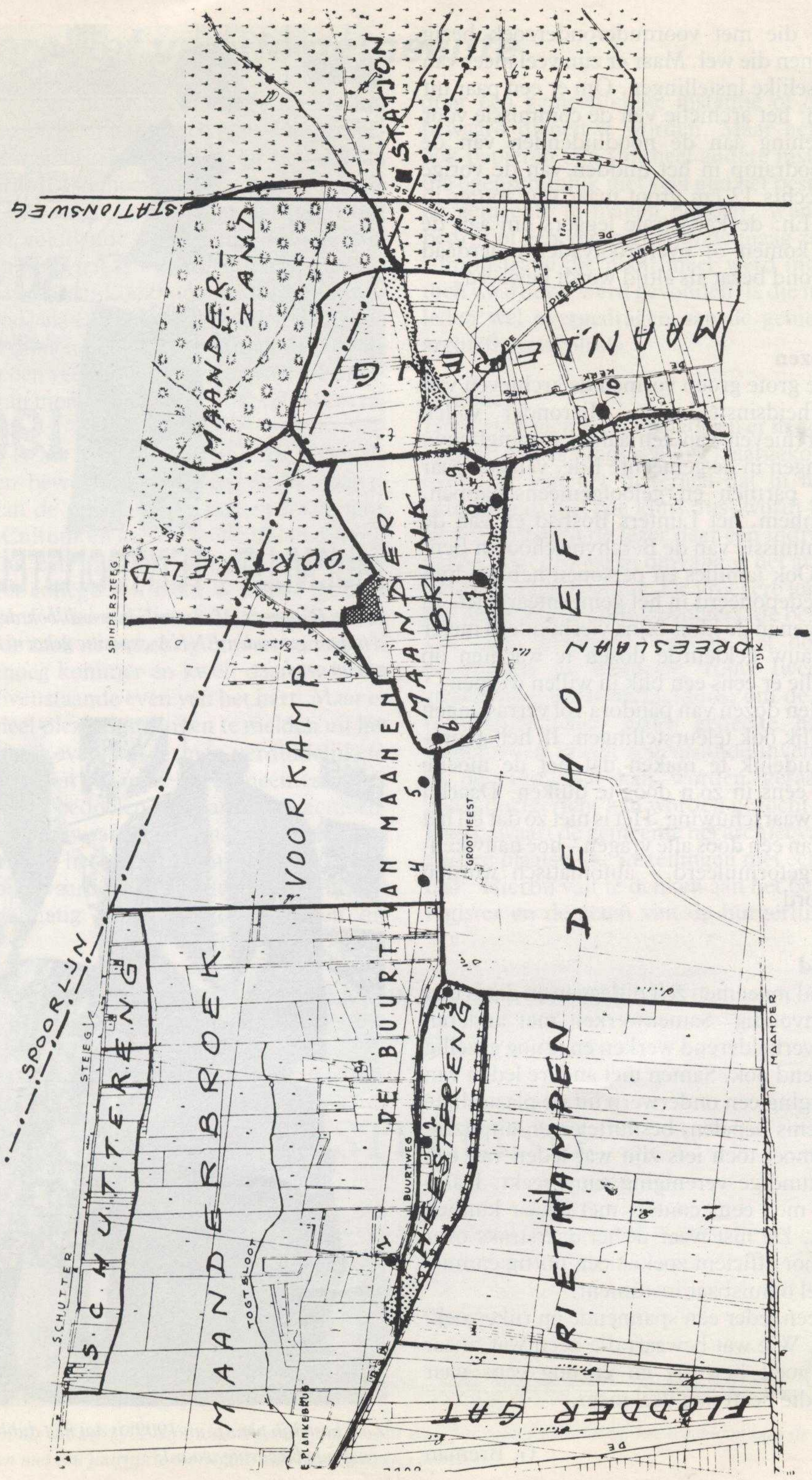
G. Breman

In het Historisch Museum Ede wordt ook deze foto van een daar gehouden ENKA-expositie gekoesterd als ware ze van goud.

Zo'n kostelijk plaatje uit 1909, is dat niet dubbel en dwars een goede bewaring waard?

---SPOORLIJN---

STATION

STATIONSWEG

MANDER-ZAND

MANDERBRUEK

DOORVELD

MAANDER-
BRUEK

DE HOEF

VOORKAMP

DRESSLAAN

SCHUTTER

STEEG

SCHUTTER-
STEEG

MAANDERBROEK

TOGT SLOOT

DE RIETMAAMPEN

BUURTWEG

DE BUURT VAN
MAANDE

GROOT HEEST

RIETMAAMPEN

MAANDER

FLODDERGAT

DUK

Buurt van Maanen – een van de oudsten

Als ik iets wil vertellen over de huidige Maanderbuurt, moet ik eerst meedelen dat de buurt van Maanen moet worden gerekend tot de oudste buurten in de gemeente Ede. Al in de zestiende eeuw wordt ze genoemd. De buurt werd begrensd door de Schuttersteeg en de Maanderdijk, in het oosten door de wildwal van de Sijssest en aan de westzijde door de Kade. De grootste eigenaar, bekend uit stukken van 1647, was de graaf van Kuilenburg die een achttal boerderijen bezat.

Bij de kadastrale opmeting van de buurt in 1832 was de oppervlakte 1098.45 ha. Het grootste deel (ongeveer 600 ha) was weiland, verder bestond het gebied uit bouwland (ong. 215 ha), heide (157 ha) en hakhout (60 ha). Het Maanderzand was iets groter dan 40 ha. In 1911 is de buurt van Maanen opgeheven. Zoals op het kaartje is aangegeven, kwamen in de buurt tal van grote perceelsnamen voor die we via het kadaster en notariële aktes terugvonden. De Schuttereng dankte zijn naam aan het feit dat daar het schut lag voor het afvoeren van het overtollige water. Aan de overkant van de weg stond de boerderij Het Schut. Het laatste stukje bouwland bij de spoorlijn had de naam Frankeneng; zoals dat "eng" al aangeeft was dit land hoog gelegen.

De grootste perceelsnaam was het Maanderbroek dat bijna helemaal uit weiland bestond. Hier treffen we een grote boerderij (nr 1) aan, De Zandschulp. Nog net zichtbaar op het kaartje is de Plankenbrug, waar een brug lag over de "togtsloot". Aan de Maanderbuurtweg vinden we de Heestereng, vroeger ook wel genaamd de Klein Heestereng, een stuk hoog gelegen bouwland. Het was een kleine "eng", maar toch stonden er twee grote boerderijen, De Haverkamp (nr 2) en Kleinheest (nr 3).

Dan krijgen we het Floddergat en de Rietkampen. Dit was zeer drassig land, vandaar dat er geen enkele boerderij stond; vrijwel het hele terrein was weiland. Een zeer groot perceel was ook De Hoef. Het is geen toeval dat een deel van de Maanderweg later Hoefweg werd (daar was ook de, naderhand afgebroken, boerderij De Hoef). Het perceel strekte zich uit vanaf de Bovenbuurtweg tot aan de Langeweidsweg. Er stond maar één grote boerderij op: Grootheest.

Zoals de stippellijn aangeeft, kwam hier later de Nieuwe Wageningseweg, thans Dreeslaan. Het terrein tussen Bovenbuurtweg en Dreeslaan heet dus ten onrechte Maandereng en dat aan de andere kant Rietkampen.

Een zeer gevarieerd terrein was de Voorkamp. Helaas was op bijgaand kaartje dit gebied niet hertekend. De oorspronkelijke kaart is in 1944 bij de Slag om Arnhem verloren gegaan. Thans is dit het industrieterrein Frankeneng. Wel bevond zich aan de Maanderbuurtweg een tweetal grote boerderijen, de Voorkamp (nr 4) en Het Hendrik Evertsgoed (nr 5). Het centrum van Maanen was ongetwijfeld de Maanderbrink, vrijwel volledig uit bouwland bestaande. Er stonden vier flinke boerderijen: Groot Haversteeg (nr 6), Klein Haversteeg (nr 7), De Elskamp (nr 8) en Het Groot Herbert Derxsgoed als de fraaiste van allemaal (nr 9).

Dan komen we bij de echte Maandereng, bijna alles bouwland. De voornaamste boerderij aan de Bovenbuurtweg was Het Raetsgoet (nr 10). Hier waren ook wat kleinere boerenbedrijven. Het Oortveld was hoofdzakelijk een heideterrein dat telkens bedreigd werd door zandverstuivingen van het Maanderzand, dat vroeger een ware verschrikking was voor de eigenaars van de omliggende terreinen. Na de aanleg in 1844 van de spoorlijn werd de Stationsweg rechtgetrokken. Aan de oostzijde verrees het stationsgebouw dat de Edenaren al snel De Keet gingen noemen.

G.A. Ossenkoppele

AAN DE LEDEN

Denkt u eraan de avond van donderdag 23 april vrij te houden voor de jaarvergadering van Oud Ede. De agenda zal u tijdig worden toegezonden. Na de afwikkeling van de agenda is er een bijzondere lezing en ook wat dat betreft is het de moeite waard ter vergadering te verschijnen. Zegt het voort!!

Edese Courant na dik tachtig jaar verdwenen

De Edese Courant is weg. De krant is opgeslorpt door de nieuwe regionale uitgave Gelders Dagblad en daarmee verdween andermaal een dagbladtitel. Wat dat betreft eist de voortgaande verschraving haar tol. Soms komt er een nieuwe titel, maar daar kan de lezer van de vroegere vertrouwde uitgave zich in het begin maar moeilijk in vinden. Het duurt wel even voordat die lezer de nieuwe krant wéér een huisvriend in de plaats getreden van het vroegere blad – wil erkennen. Vincent Lagerweij, oud-medewerker op het gemeentelijk archief, heeft in Edese Post Weekend (evenals het Gelders Dagblad een uitgave van Wegener in Apeldoorn) uitvoerig aandacht geschonken aan het verdwijnen van de Edese Courant. Toen de uit Groningen afkomstige Jan Frouws zich in het voorjaar van 1909 als drukker-boekhandelaar in Ede vestigde, had hij al gauw het idee een nieuwsblad uit te geven. Zo ontstond in 1910 het Nieuws- en Advertentieblad voor Ede, dat later Edese Courant zou heten. Een abonnement kostte in het begin een kwartje per kwartaal. De "Frouws-kraant", zoals hij algemeen genoemd werd, voorzag volgens Lagerweij snel in een behoefte. Er kwamen steeds meer lokale berichten in en medio 1912 liet Frouws bekendmaken dat de Edese Courant in groter formaat en op beter papier zou uitkomen. Met name tijdens de eerste wereldoorlog werd de krant goed gelezen, niet alleen om het gemengde nieuws maar ook omdat er officiële bekendmakingen in het weekblad stonden.

Frouws begon zijn bedrijf destijds in een schuurtje aan het Maandereind, later trok hij naar de Telefoonweg en een enorme vooruitgang bleek in 1927 het betrekken van een geheel nieuw pand aan de Stationsweg. Medewerkers uit die periode waren gemeentesecretaris Berger, de heren Bouvet, Kruysdijk, Eijgenraam en Van de Bospoort (Lagerweij noemt geen voorletters).

Vanaf 1933 werd de Edese Courant tweemaal per week uitgegeven. Twee jaar later kam Wegener met Het Dagblad voor Ede, Bennekom, Lunteren, Geldersch-Veenendaal en

omgeving. Over het wel en wee van deze krant heeft Lagerweij niets kunnen vinden: hij neemt aan dat het blad een stille dood is gestorven. Na de tweede wereldoorlog kwam (in 1946) de Edese Courant terug van weggeweest. Gazenbeek werd hoofdredacteur. Van 1964 af was dat Auke Cloo, die ook de overgang naar dagblad heeft begeleid en er alles aan deed de krant een volwassen aanzien te geven. Toen al was, aldus Vincent Lagerweij, het uitgeven van plaatselijke kranten een keiharde business geworden.....

Jac Gazenbeek, de eerste hoofdredacteur van de Edese Courant

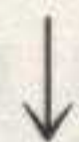
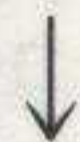

..... en Auke Cloo als een van zijn opvolgers.

Lid worden - nú graag!

Het bestuur van de Vereniging Oud Ede roert de trom. Het wil proberen de komende maanden het ledental aanzienlijk uit te breiden. Het is eigenlijk vreemd dat niet veel meer Edenaren lid zijn van een vereniging die zich – zeer in het algemeen gesteld – tot doel stelt de geschiedenis van hun gemeente te bewaren. Oud Ede werd in 1924 opgericht met het oogmerk "het bestuderen, onderzoeken en vastleggen van gegevens uit archieven, buurt- en kerkboeken en verder van alle mogelijke zaken van belang om voor het nageslacht bewaard te blijven". Bij de aanvang bedroeg de contributie vijf gulden 's jaars, vandaag de dag slechts het viervoudige daarvan. Voor minimaal twintig gulden is men volwaardig lid van de Vereniging Oud Ede. Dat betekent dat men dan zonder verdere kosten het blad De Zandloper ontvangt, toegang heeft tot het museum en interessante lezingen kan bijwonen. Voor het bestuur is van belang dat vergroting van het ledental een extra steun in de rug betekent. Er is in voorbije jaren bij Oud Ede veel verricht, doch dat laat onverlet dat ook in de toekomst nog veel onvervulde wensen omgezet moeten worden in concrete daden. En dat kan – met méér leden.

Is u nog geen lid, wordt u het dan nú. Komt uw naam al voor in het ledenregister van Oud Ede, maak dan iemand anders blij met een geschenk-lidmaatschap (ook voor twintig gulden). Een idee voor een verjaardag of een jubileum wellicht? Onderstaand strookje kunt u na invulling afgeven aan de balie van het Historisch Museum Ede. U kunt het ook sturen naar de secretaris van Oud Ede, mevrouw H.A. Blaauw-De Wit, Beatrixlaan 14, 6713 PS Ede.

Nieuw lid van de Vereniging Oud Ede:

Naam en voorletters:

Adres:

Postcode/Plaats:

Geschenk-lidmaatschap opgegeven door:

Laat ze maar kletsen

Jaren geleden woonde er op de Veluwe een manneke dat in een groezelig huisje zijn handel dreef. Het dorp kende hem alleen als ouwe Teun. Hoewel, zó oud kan hij niet geweest zijn, al kreeg men wel die indruk wanneer hij door het smalle gangetje slofte naar het muffe vertrek waar hij de dozen met garen en band, zakdoeken en sokken en wat ellenwaren had opgeslagen. Er behoorde ook nog een kleine, verouderde bibliotheek bij de winkel van ouwe Teun. Tot grote ergenis van het kereltje bleken de dorpelingen niet bepaald om zijn vergeelde romanetjes verlegen te zitten.

Ouwe Teun haastte zich nooit. Wanneer een klant, hetzij voor een paar sokken, hetzij voor boeken het donkere gangetje in kwam, kon de winkelbel heel lang klingelen eer de koopman verscheen. Als hij dan eens een aanmerking kreeg over de trage bediening, mompelde hij later in zichzelf: laat ze maar kletsen.

Een volgende keer kwam hij even langzaam aangedrenteld, met een glimlach om de tandeloze mond. Aan de mouw van zijn glimmend vette jasje veegde hij dan zijn spitse neus af. Een activiteit die weinig resultaat scheen op te leveren, want het volgende ogenblik zette hij zijn gesnuif onverminderd voort. Eenmaal per week trok ouwe Teun naar de markt. Zijn hele negotie laadde hij dan op een kruiwagen. Op zijn vaste standplaats prees hij met zijn dunne, krakende stemmetje z'n waren aan. 't Was er erg koud soms. Dan kroop Teun in de lange jas die zijn groen geworden lakense pak moest beschermen. Hij stopte de handen diep in de zakken alsof ze nooit het daglicht mochten zien. Werd daar een opmerking over gemaakt, dan luidde het steevast: laat ze maar kletsen.

Meestal was er op de markt weinig klandizie. Dan brachten, thuisgekomen, medelijdende dorpelingen hem vaak wat versterkend voedsel. Als tegenprestatie bezorgde Teun zijn weldoeners een zakje appels of voor de jeugd een handvol groezelige pepermuntjes. Dan giechelden de kindertjes verstolen, maar staken na wat aarzelen het snoepgoed toch maar in de mond. Als Teun 's zondags het dorpskerkje binnenkwam – hij vervulde er de taak van collectant – zagen de aanwezigen zijn kabouterachtige verschijning door het middenpad naar voren schuifelen tot de eerste bank aan de mannenkant. Daar ging hij breeduit staan om goed te kunnen waarnemen wie er allemaal al gekomen waren.

Zodra de tijd voor de collecte gekomen was, ging hij met het zakje plechtig van bank tot bank. Het was zijn hoogtijdag. Wee degene die veinsde Teun niet te zien. Met samengeknepen oogjes nam hij zijn slachtoffer op, vervolgens liet hij tergend langzaam het zakje dalen totdat het bleef bengelen boven het gezangenboek. Meestal bracht de persoon in kwestie dan snel zijn offertje. Had Teun nog geen succes, dan kuchte hij een paar maal veelbetekenend, zodat anderen geamuseerd toekeken. Dat niet iedereen van die grapjes gediend was, bleek na afloop van de dienst. 't Kereltje kreeg nogal eens de vermaning die activiteiten achterwege te laten. Met een "laat ze maar kletsen" sjokte Teun dan terug naar zijn huisje, waar hij de rest van de zondag doorbracht met z'n kousevoeten in de fornuiskast.

In die houding ook vond men hem op de laatste dag van het jaar, vrij laat. Bezorgde burenen hadden hem gemist in de oudejaarsavonddienst en wilden hem wat oliebollen brengen. Ouwe Teun echter had de Grote Reis aangevangen. De mensen die hem vonden zagen een brede glimlach op zijn gerimpelde gelaat. Net alsof hij had willen zeggen: laat ze maar kletsen allemaal

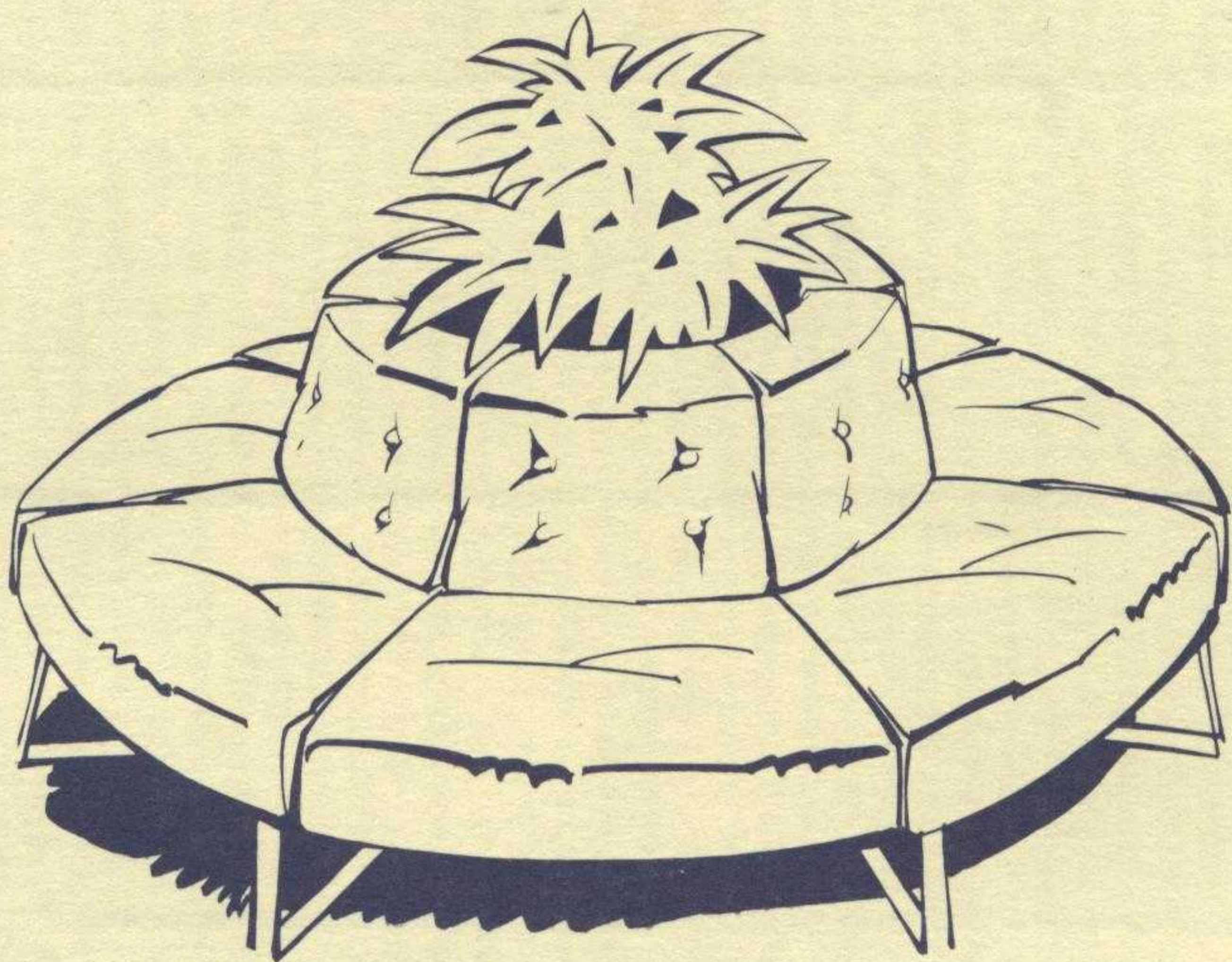
(Vrij naar een Veluws verhaal uit 1920 van Bine Stevens)

Expositie Nairac

In het Veluws Museum Nairac te Barneveld loopt tot en met 2 mei de tentoonstelling "Verbeeld en getoond". Te zien zijn werken van enthousiaste mensen die hun vrije tijd op een creatieve manier besteden en dit graag aan een groot publiek willen tonen. Ingrid Demmer-Stroobach is in Nairac met aquarellen waarin bloemen en stillevens centraal staan. Wil van de Burgt-Davelaar toont originele poppen, gemaakt van papier-maché met echte stoffen kleding. Ineke van Dijk-Hulzebosch exposeert houten paneeltjes die uiterst decoratief beschilderd zijn met bloem- en fruitmotieven.

Vorig jaar begon Nairac met de eerste van een reeks tentoonstellingen met werk van Barneveldse kunstenaars. Als gevolg van de grote belangstelling kon ook dit jaar uit het aanbod geput worden. Openingstijden: dinsdag tot en met vrijdag van tien uur tot half een en vervolgens van half twee tot vijf uur; op zaterdag kan men terecht tussen twaalf en vijf uur. Adres: Langstraat 13.

U zoekt een bank die all-round is.

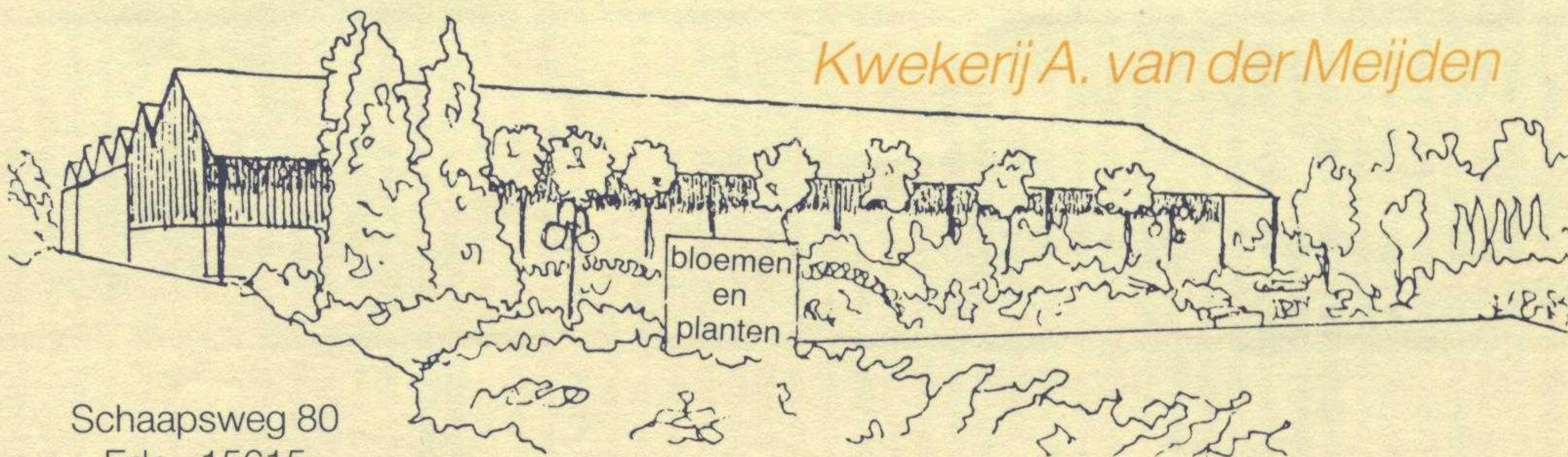
**Wij zorgen dat u goed zit
met al uw geldzaken.**

Voor elke spaarvorm, verzekering, lening of hypotheek bent u bij de SNS bank aan het goede adres. Maar we bieden u nog veel meer. Bij ons treft u deskundige mensen die u snel helpen. Bovendien kunt u als Privérekeninghouder van de SNS bank gebruik maken van de geldautomaat, waarmee u dag en nacht contant geld kunt opnemen. Geïnteresseerd?

Op onze kantoren vertellen wij u er graag meer over.

SNS bank

Net als veel oude Edenaren moesten wij onze stek verlaten. Ons nieuwe pand werd moderner maar de ouderwetse kwaliteit blijft. Kom geheel vrijblijvend naar ons ruime assortiment bloemen en planten kijken.

Kwekerij A. van der Meijden

Schaapsweg 80
Ede 15615

hartveroverend
 Uw hele nieuwe garderobe samen-
 stellen in één zaak. Omdat alles er is
 en... alles perfect is!

VAN DE WEERD
 LADY
 grotestraat - ede

sinds 1939

Kalverkampweg 3
 6718 WJ Ede
 Tel: 13835

J. B. Stoutman

Tuinplanten
 Tegels
 Grond
 Bielen
 Graszoden
 Hout - enz.

OOK TUINAANLEG EN RENOVATIE

**Geen project
 of kantoor
 is ons te groot!
 En geen winkel
 te klein!**

Ook dit project,
 Historisch Museum Ede
 is verzorgd door:

VAN DIJK B.V.
 INTERIEUR
 VERZORGING
 ZANDLAAN 16 - 6717 LP EDE
 TELEFOON 08380 - 32359